

Βαπτισματικές και μεταβαπτισματικές πράξεις

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=90584>]

Μετά το βάπτισμα ο ιερέυς αποθέτει το νεοφώτιστο στις αγκάλες του αναδόχου, «σαβάνου λευκοῦ ἐφαπλωθέντος ἐν ταῖς χερσί» και νίπτει τα χέρια του ενώ ψάλλεται τρεις φορές ο πρώτος στίχος του 31^{ου} ψαλμού[162]: **«Μακάριοι, ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι[163]»**. Η πανηγυρική και κάπως σχολαία ψαλμωδία του παραπάνου στίχου, έχει εισαχθεί προφανώς ως ένα είδος χαιρετισμού του νεοφωτίστου και συγχρόνως για να δοθεί ο απαιτούμενος χρόνος για την απόμαξή του και για την έκπλυση των χειρῶν του βαπτίζοντος[164].

Πηγή: alliotikathriskeytika.blogspot.com

Ακολουθεί απαραίτητως η ανάγνωση της «**εύχης τοῦ μύρου**» («**Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε, ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτωρ, ἡ πηγὴ τῶν ἀγαθῶν, ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, ὁ λάμπας τοῖς ἐν σκότει φῶς σωτηρίας, διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν καὶ χαρισάμενος ἡμῖν τοῖς ἀναξίοις τὴν μακαρίαν κάθαρσιν ἐν τῷ ἁγίῳ Βαπτίσματι, καὶ τὸν θεῖον ἁγιασμὸν ἐν τῷ ζωοποιῷ χρίσματι· ὁ καὶ νῦν εὐδοκήσας ἀναγεννῆσαι τὸν δοῦλόν σου τὸν (τὴν δούλην σου τὴν) νεοφώτιστον δι' ὕδατος καὶ Πνεύματος, καὶ τὴν τῶν ἐκουσίων καὶ ἀκουσίων ἀμαρτημάτων ἄφεσιν αὐτῷ (αὐτῇ) δωρησάμενος· Αὐτὸς οὖν, Δέσποτα παμβασιλεῦ εὐσπλαγχνε, χάρισαι αὐτῷ καὶ τὴν σφραγίδα τῆς δωρεᾶς τοῦ ἁγίου καὶ παντοδυνάμου, καὶ προσκυνητοῦ σου Πνεύματος, καὶ τὴν μετάληψιν τοῦ ἁγίου Σώματος, καὶ τοῦ τιμίου Αἵματος τοῦ Χριστοῦ σου. Φύλαξον αὐτὸν (αὐτήν) ἐν τῷ σῶ ἁγιασμῷ· βεβαίωσον ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ πίστει ῥῦσαι ἀπὸ τοῦ πονηροῦ, καὶ πάντων τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ, καὶ τῷ σωτηρίῳ σου φόβῳ, ἐν ἀγνείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ (αὐτῆς) διατήρησον ἵνα, ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ εὐαρεστῶν (εὐαρεστοῦσά) σοι, υἱὸς (θυγατέρα) καὶ κληρονόμος τῆς ἐπουρανίου σου γένηται βασιλείας. Ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν καὶ σώζειν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρί, καὶ τῷ Υἱῷ, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων»)[165], καὶ ἡ χρῆσις τοῦ νεοφωτίστου δια τοῦ ἁγίου μύρου, λέγοντας σε κάθε χρῆσις τὴν φράσι «**Σφραγὶς δωρεᾶς Πνεύματος Ἁγίου. Ἀμήν**»[166]».**

Χρίονται δε τα ίδια σημεία του σώματος που χρίσθηκαν με το εμπορικιστό έλαιο, αν και η πράξη από ότι φαίνεται από τα χειρόγραφα δεν ήταν εδώ πάντοτε και παντού η ίδια. Η λύση δίδεται από τα ευχολόγια στα οποία κρατείται η παραδοσιακή και ορθή διάταξη.:

1. Μετά το χρίσμα ενδύουν τον νεοφώτιστο με λευκό χιτώνα, λέγοντας με έμφαση το [167]“ **Ἐνδύεται ὁ δοῦλος (δούλη) τοῦ Θεοῦ (ὁ ἢ ἡ δεῖνα) χιτῶνα δικαιοσύνης, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν»[168].** Ο πανηγυρικά ψαλλόμενος ειρμός «**Χιτῶνά μοι παράσχου φωτεινόν, ὁ ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον, πολυέλεε Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν[169]**», δίνει ὅλο το χρόνο για να γίνει σωστά η ένδυση με τον «έμφώτιο» χιτώνα.
2. Αναρτούν στο στήθος του νεοφωτίστου τον «βαπτιστικό» Σταυρό, λέγοντας εμφατικά το «Εἶπεν ὁ Κύριος, Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ελθεῖν...». Η πανηγυρική και πάλι ἐξ' ἑθους του ειρμού της α' ωδῆς του κανόνος της Υψώσεως του τιμίου Σταυρού «**Σταυρόν χαράξας Μωσῆς..**» καλύπτει τον χρόνο επιδόσεως του Σταυρού και αποτελεί, ὅπως το Χιτῶνα μοι παράσχου...» και νωρίτερα το «**Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν...**», στοιχείο ἐξάρσεως της σπουδαίας αὐτῆς μεταβαπτισματικῆς πράξης.
3. Ανάβουν την λαμπάδα και την παραδίδουν επίσημα στον νεοφώτιστο (δηλαδή στον ανάδοχο), λέγοντας το «**Οὕτω λαμπάτω το φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων...**». Και αρχίζουν την ψαλμωδία του [170]«**Ὅσο εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε, Ἀλληλουῖα (ἐκτρίτου)[171]**». Ὅση ὥρα ψάλλεται, ο ιερεὺς θυμιάζει τον ἀπέναντί του ιστάμενο νεοφώτιστο που κρατείται μεζὶ με την λαμπάδα ἀπὸ τον ανάδοχο, και κάνουν τρεις γύρους γύρω ἀπὸ την κολυμβήθρα[172]. Στη συνέχεια ο ιερέας παραλαμβάνει το Ευαγγέλιο ἀπὸ το δισκέλιο και θυμιάζοντας εισέρχεται στο ἅγιο βῆμα. Αφού ἀναγνωσθεῖ το ἀποστολικό ἀνάγνωσμα[173] , ο ιερεὺς, διαβάζει το Ευαγγελικό ἀνάγνωσμα[174] ἀπὸ την ωραία πύλη.

2.5: «Μεταβαπτισματικές πράξεις»

Ὡς μεταβαπτισματικές πράξεις του Μυστηρίου του Ἁγίου Βαπτίσματος, ἐννοούμε τις ἐπίλοιπες σήμερα τελετές της ἀπολούσεως του ἁγίου χρίσματος, καθώς και της τριχοκουρίας. Είναι χωριστές τελετές που γίνονται η πρώτη κατὰ την ογδόη ἡμέρα, και η δεύτερη ἴσως τότε ἢ και ἀργότερα. Με τον νηπιοβαπτισμό σιγά-σιγά η μεν ἀπόλυση τελείως τυποποιήθηκε, ἐνῶ ἦταν πραγματικό λουτρό του νεοφωτίστου, που ως την εβδόμη ἡμέρα δεν λουζόταν, ἀλλὰ ἐξακολουθοῦσε να φέρει τα λευκά ἐμφώτεια ἐνδύματα και να σχολάζει στους ναούς

κατατρυφώντας των αγίων μυστηρίων και ακροώμενος τις μυσταγωγικές λεγόμενες κατηχήσεις.

Η απόλυση και η τριχοκουρία συνάπτονται σήμερα στην ακολουθία του βαπτίσματος ή και παρεμβάλλονται ακαίρως εντός αυτού. Το πιο σωστό και σχετικά ακριβέστερο είναι να γίνονται μετά την κοινωνία του βρέφους όπως γράφονται στο Ευχολόγιο, με την ανάγνωση «εἰς ἐπήκοον» του λαού των σχετικών ευχών στη θέση τους και κατόπιν να γίνεται η απόλυση[175].

[Συνεχίζεται]

[162] Βλ. Ιωάννου Μ. Φουντούλη, «ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟ-ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ», τομ. «άγιον Βάπτισμα», εκδ. Ιερά Μητρόπολη Δράμας, Δράμα 1996, σ. 217.

[163] Βλ., Μικρόν Ευχολόγιον ή Αγιασματάριον, «Ακολουθία του Αγίου Βαπτίσματος» εκδ. Αποστολικής Διακονίας, σ. 74.

[164] Βλ. Ιωάννου Μ. Φουντούλη, «ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟ-ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ», τομ. «άγιον Βάπτισμα», εκδ. Ιερά Μητρόπολη Δράμας, Δράμα 1996, σ. 218.

[165] Βλ., Μικρόν Ευχολόγιον ή Αγιασματάριον, «Ακολουθία του Αγίου Βαπτίσματος» εκδ. Αποστολικής Διακονίας, σελ.75-76.

[166] Βλ. οπ. παρ. σ.77.

[167] Βλ. Ιωάννου Μ. Φουντούλη, «ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟ-ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ», τομ. «άγιον Βάπτισμα», εκδ. Ιερά Μητρόπολη Δράμας, Δράμα 1996, σελ 218,219

[168] Βλ., Μικρόν Ευχολόγιον ή Αγιασματάριον, «Ακολουθία του Αγίου Βαπτίσματος» εκδ. Αποστολικής Διακονίας, σ. 77.

[169] Βλ. οπ. παρ. σ. 77.

[170] Βλ. Ιωάννου Μ. Φουντούλη, «ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟ-ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ», τομ. «άγιον Βάπτισμα», εκδ. Ιερά Μητρόπολη Δράμας, Δράμα 1996, σ. 219.

[171] Βλ. οπ. παρ. σ. 77.

[172] Βλ. Ιωάννου Μ. Φουντούλη, «ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟ-ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΗ

ΘΕΩΡΗΣΗ», τομ. «άγιον Βάπτισμα», εκδ. Ιερά Μητρόπολη Δράμας, Δράμα 1996, σ. 219.

[173] Βλ. Ρωμ, 6,3-11.

[174] Βλ. Μτθ. 28,16-20.

[175] Βλ. Ιωάννου Μ. Φουντούλη, «ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟ-ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ», τομ. «Το άγιον Βάπτισμα», εκδ. Ιερά Μητρόπολη Δράμας, Δράμα 1996, σελ 223-224.